

Krajské kolo Dejepisnej olympiády pre SŠ

18. ročník, školský rok 2025/2026

Písomný test pre kategórie A a B

Odpovede zapisujte do Odpovedového hárku.

Odpovede zapísané mimo Odpovedového hárku budú považované za neplatné.

1. Vytvorte správne dvojice pojmu a definície, napr. 1-A. (Jeden pojem je navyše.)

1) memorandum	A) dodatočný prípisok do pôvodného textu alebo vysvetlivka
2) protokol	B) stručné zhrnutie rokovaní či návrhov, vyhlásenie obsahujúce výklad postoja k závažnej otázke, písomné zachytenie stavu vecí a požiadaviek a pod.
3) glosa	C) verejný zápis, záznam konania úradu o ústnom konaní a jeho výsledkoch
4) faksimile	D) verná reprodukcia
5) marginálie	

2. Kleistenes alebo Perikles? Napíšte, kto z uvedených osobností (stačí zapísať iniciály):

- a) zastával názor, že vzhľad mesta by mal zodpovedať významu hlavného mesta spolku;
- b) rozdelil obyvateľstvo Atén do 10 fýlií;
- c) rozdelil územie Atiky na tri časti: Atény, pobrežie a vnútrozemie;
- d) presadzoval v rokoch 509 – 507 pred. Kr. myšlienku rovnakých práv pre všetkých občanov štátu;
- e) nemajetným aténskym občanom poskytoval rôzne sociálne podpory (aby nestratil ich sympatie);
- f) začal zavádzať na území Aténskeho námorného spolku mincovný systém a jednotný systém mier a váh;

3. Vyhľadajte a preškrtnite v dvojsmerovke (→ ↓) slová. Doplňte ich do textu za písmenami A) – H) tak, aby bol text pravdivý.

C A T S U D I A
A K V A D U K T
S A I R Í M T I
I S A É R I Ó B
T S E N E U G E
R I C A E S A R
T S E B A Í S Ť
C I R C U S E J

Na rieke **A)** _____ leží mesto **B)** _____. Preslávilo sa unikátnymi nielen technickými pamiatkami, napr.: **C)** _____, **D)** _____ Appia či **E)** _____ Maximus s kapacitou 250 000 divákov. Obyvatelia obľubovali kúpele aj rôzne predstavenia, zápasy a hry, ktoré sa odohrávali v kruhovom alebo oválnom priestore nazývanom **F)** _____. Ich typickým, tradičným odevom bola **G)** _____. Spoločenský život sa riadil podľa kalendára, ktorý zaviedol **H)** _____ a v mnohých častiach sveta platil do 20. storočia, v niektorých cirkevných kruhoch dodnes.

4. Prečítajte si výroky o Veľkej Morave a určite ich pravdivosť. Písmenom „P“ označte tie, ktoré považujete za pravdivé, a písmenom „N“ tie, ktoré považujete za nepravdivé.

- a) Protivníkom Samovej ríše v bitke roku 631 – 632 bol franský kráľ Karol Veľký.
- b) Hlavnými centrami Veľkej Moravy boli Mikulčice a Nitra.
- c) Rastislav požiadal o pomoc Byzanciu pri kristianizácii Veľkej Moravy.
- d) Svätopluk I. rozšíril územie Veľkej Moravy o Čechy, Vislansko a časti Panónie.
- e) Metod bol prvým arcibiskupom na Veľkej Morave.
- f) Po smrti Svätopluka I. jeho synovia udržali Veľkú Moravu v plnej sile.
- g) Hlaholika bola predchodkyňou cyriliky.
- h) Po smrti Metoda bola slovanská liturgia na Veľkej Morave naďalej panovníkom podporovaná.
- i) Najcennejšie pamiatky ranostredovekého kristianizačného procesu v stredovýchodnej Európe odhalili archeológovia v Bojnej v pohorí Inovca.
- j) Roku 828 salzburský arcibiskup Wiching vysvätil prvý murovaný kresťanský kostol v Nitre.

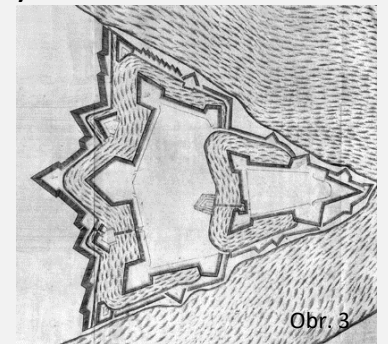
5. Uhorská stredoveká spoločnosť prešla v období vrcholného a neskorého stredoveku významnými premenami. Vďaka silnej kráľovskej moci a hospodárskym reformám sa podarilo ustáliť vnútorné pomery v krajine. To sa premietlo aj do rastúceho mocenského postavenia Uhorska v strednej Európe. Rozvoj spomalili v 15. storočí viaceré ozbrojené konflikty. Rozvrat zastavil až Matej Korvín, ktorý sa pokúsil vybudovať v Uhorsku centralizovanú monarchiu.

Prečítajte si text viažuci sa k uhorskému stredoveku nižšie a vyhľadajte a podčiarknite v ňom šesť faktických chýb.

Po vymretí Arpádovcov v roku 1301 nastúpili na uhorský trón Habsburgovci. Prvé dve desaťročia 14. storočia sa niesli v znamení zápasu kráľa Františka Jozefa I. s oligarchami. Po stabilizácii pomerov v tomto období sa v Uhorsku sformoval štvrtý stav – poddanstvo. Príslušníci tohto stavu sa výrazne presadili v remesle a obchode. Keďže boli osobne slobodní a mohli neobmedzene vykonávať svoje živnosti, stali sa významnou hospodárskou silou. Jedným z najvýznamnejších

uhorských panovníkov v 15. storočí sa stal Karol Róbert, syn rímskonemeckého cisára a českého kráľa Karola IV. Z jeho iniciatívy sa zišiel v rokoch 1414 – 1418 v Prahe koncil s cieľom odstrániť veľkú schizmu v cirkvi. Tu bol aj odsúdený na trest upálením reformný český kazateľ Ján Komenský.

- 6.** Protiturecké pevnosti na území dnešného Slovenska vznikali najmä v 16. a 17. storočí ako reakcia na postup Osmanskej ríše do Uhorska. Ich cieľom bolo chrániť krajinu, banské oblasti a dôležité obchodné cesty pred tureckými vpádmi. Tvorili súčasť obrannej línie habsburskej monarchie proti osmanskej expanzii. **Vytvorte správne trojice obrázku, miesta a charakteristiky, napr. 1-A-I.**

<p>1)</p> <p>Obr. 1</p>	<p>2)</p> <p>Obr. 2</p>	<p>3)</p> <p>Obr. 3</p>
<p>A) Komárno</p> <p>I. pevnosť (pomenovaná podľa kráľa) bola dokončená v roku 1669 ako náhrada za inú, dobytú pevnosť</p>	<p>B) Nové Zámky</p> <p>II. Turkami nedobytá pevnosť strategicky postavená na sútoku Dunaja a Váhu</p>	<p>C) Leopoldov</p> <p>III. pevnosť vybudovaná v roku 1581 podľa najmodernejších dobových stavebných postupov</p>

- 7.** **Prečítajte si nasledujúci text a napíšte meno a priezvisko osobnosti, o ktorej pojednáva.**

Jeho otec Štefan bol uhorským palatínom. Už ako 13-ročný bol vymenovaný za hlavného župana Liptova, Spiša a Zemplína. Roku 1505 sa mu podarilo presadiť zákon, podľa ktorého po prípadnom vymretí Jagelovcov môže na uhorský trón nastúpiť len domáci veľmož. Pritom za horúceho kandidáta považoval hlavne seba. Od roku 1510 bol aj sedmohradským vojvodom a horlivo bojoval proti účastníkom Dóžovho povstania. Práve tvrdým postupom proti vzbúreným sedliakom vzbudil u uhorskej šľachty silné sympatie. Do bitky pri Moháči nezasiahol, aby uchránil vlastné vojsko.

- 8.** **Doplňte do viet za písmenami A) – E) chýbajúce pojmy tak, aby boli vety pravdivé.**

- a) Po dobytí Budína bolo mnoho hlavných kráľovských a správnych orgánov ríše presťahovaných do mesta **A)** _____, ktoré sa v roku 1536 stalo hlavným mestom Uhorského kráľovstva a snemovým a korunovačným mestom.

- b) Sultán využil pozvanie vdovy po sedmohradskom vojvodovi ako zámienku na vtiahnutie do Uhorska, kde v obsadenom Budíne zriadil budínsky **B)** _____ – novú osmanskú provinciu.
- c) V auguste 1543 Turci dobyli Ostrihom v dôsledku čoho bolo arcibiskupstvo presťahované do mesta **C)** _____ .
- d) Úspech vojsk Rudolfa II. v pätnásťročnej vojne (1593 – 1606), v ktorej chceli osmanské vojská získať najmä suroviny z banských miest a okolia, viedol k zatlačeniu Turkov až na riekú **D)** _____ .
- e) Zlyhanie veľkej tureckej ofenzívy z roku 1683 napokon vyústilo v roku 1699 k podpisu mieru v **E)** _____ , čo ukončilo viac ako 150-ročnú osmanskú vládu v Uhorsku.

9. V druhej polovici 13. storočia sa na území Slovenska (hlavne na Spiši) začalo šíriť špeciálne právo, ktoré udeľovali zemepáni. Poverovali šoltýsa, aby založil novú osadu alebo pozýval osadníkov do staršej osady. Toto právo stabilizovalo vzťahy, podporilo využiteľnosť pôdy a prechod od naturálnych platieb k peňažným. Šoltýs bol výkonnou zložkou medzi zemepánom a poddanými. Od konca 17. storočia sa pojmom šoltýs označoval aj richtár, ktorý nemal nijaké výsady.

Zakrúžkujte možnosť, ktorá označuje spomínané stredoveké právo.

- a) trhové právo b) zákupné právo c) obyčajové právo d) míľové právo

10. Nárast vzdelanosti, nespokojnosť s cirkevnými praktikami či snaha o osobnejšie prežívanie viery a pocit odcudzenia medzi cirkevnými autoritami a veriacimi viedli v Európe k vzniku dôležitého reformného pohybu, ktorý priniesol významné náboženské zmeny.

Do prázdnych miest v tabuľke doplňte roky a udalosti súvisiace s procesom reformácie.

Rok	Udalosť
1517	
	začiatok nemeckej sedliackej vojny
	spojenie prívržencov Zwingliho a Kalvína do jednej tzv. reformovanej (kalvínskej) cirkvi
	Bartolomejská noc
	Žilinská synoda
1681	

11. Do textu doplňte za písmenami A) – F) vždy jednu z ponúkaných možností a) – c) tak, aby bol text pravdivý. (Stačí uviesť zástupné písmená.)

Prvé osady na atlantickom pobreží Severnej Ameriky vznikali už koncom 16. storočia a pomerne dlhý čas sa vyznačovali relatívne rozsiahlym stupňom samosprávy. Osadníci uznávali a oceňovali, že ich **A)** _____ vojensky a politicky chráni pred inými koloniálnymi mocnosťami.

- a) britská koruna b) britská rada c) koloniálna rada

Vzťahy medzi kolóniami a Britániou sa však postupne zhoršovali, keď britská vláda začala vo veľkej miere zasahovať do ich hospodárskeho života a zavádzať nové dane. Tie spočiatku odôvodňovali potrebou vydržiavať **B)** _____, slúžiace záujmom kolónií.

- a) administratívne sily b) remeselné cechy c) vojenské posádky

Nespokojnosť kolónií so zavádzaním ďalších daní vyústila v roku 1773 do udalosti známej ako **C)** _____, pri ktorej osadníci ostentatívne demonštrovali nesúhlas s britskou politikou.

- a) vyhlásenie nezávislosti b) bostonský čajový večierok c) veľká manifestácia

Kolónie sa následne začali politicky organizovať a vyslali svojich zástupcov na spoločné rokovania. Stretnutia, ktoré vošli do dejín pod názvom **D)** _____, zohrali kľúčovú úlohu pri koordinácii odporu voči Británii.

- a) kontinentálne zhromaždenia b) kontinentálne kongresy c) kontinentálne rady

Počas druhého z týchto stretnutí kolonisti vyhlásili, že ak panovník upiera svojim poddaným „prirodzené slobody“, majú právo i povinnosť tieto slobody obhajovať, aj keby mali spôsobiť úplný rozkol s Britániou. V dôsledku toho schválilo zhromaždenie 4. júla 1776 **E)** _____.

- a) konfедераčné články b) deklaráciu práv a sťažností c) vyhlásenie nezávislosti

Nový štát sa však ešte takmer celé desaťročie sporil o svoje usporiadanie. Až ústava z roku 1787 zakotvila, že Spojené štáty budú **F)** _____.

- a) republikou b) federáciou c) personálnou úniou

12. V 2. polovici 18. a 1. tretine 19. storočia (v rokoch 1750 – 1831) sa počet obyvateľov vo Veľkej Británii zvýšil zo 7,5 milióna na 16,5 milióna. Demografická revolúcia sa zároveň spája so sťahovaním ľudí z vidieka do miest a zvyšuje sa podiel územia pokrytého mestskou zástavbou, čo vedie k zmene životného štýlu, ekonomiky a spoločnosti smerom k mestskému modelu. Jej význam spočíva v komplexnej premene spoločnosti, kde sa zvyšuje hustota obyvateľstva, rozvíja obchod a infraštruktúra. **Zakrúžkujte možnosť, ktorá označuje tento proces.**

- a) asimilácia b) industrializácia c) urbanizácia d) globalizácia

13. Revolučné myšlienky z konca 18. storočia ovplyvnili politický vývoj Európy v 19. storočí. V niektorých štátoch sa spojili s národnými hnutiami a viedli k postupným politickým zmenám.

- A) Prečítajte si úryvky z prameňov a z nižšie uvedených pojmov vyberte a zakrúžkujte tri, ktoré najlepšie vyjadrujú spoločný ideový základ oboch deklarácií, ktoré vznikli na pozadí revolúcií.

Úvod z vyhlásenia nezávislosti amerických osád (1776)

„(...) Tieto pravdy pokladáme za samozrejme: všetci ľudia sú stvorení ako seberovní; Stvoriteľ ich obdaril istými neodňateľnými právami, medzi nimi je život, sloboda a budovanie šťastia (...).“

Z Deklarácie ľudských a občianskych práv (1789)

„I. Ľudia sú od narodenia slobodní a vo svojich právach sú si rovní. Sociálne rozdiely sú oprávnené, iba ak ide o všeobecný ošoh.“

- a) božský pôvod moci panovníka b) rovnosť pred zákonom c) suverenita ľudu
d) neobmedzená moc štátu e) prirodzené práva

- B) Za písmenami a) a b) doplňte správne pojmy tak, aby bol text pravdivý.

Napoleonské vojny prispeli k šíreniu revolučných myšlienok v Európe, najmä ideí a) _____ a b) _____, ktoré sa v 19. storočí sformovali do moderných politických ideológií spojených s bojom za ústavu a národné a politické práva.

- C) Mapa znázorňuje šírenie revolučných hnutí v Európe v 19. storočí.

- a) Zapísaním symbolu • do bieleho štvorcika označte v mape dve oblasti/štáty, v ktorých vypukli revolučné udalosti v 20. rokoch 19. storočia.

- b) Revolučné udalosti v Ruskej ríši prebiehali v porovnaní s centrálnou Európou oneskorene. Predzvesťou revolučných zmien v roku 1917 boli štrajky v dôsledku hospodárskej krízy, ktorá trápila krajinu od začiatku 20. storočia. V januári 1905 došlo k vojenskému potlačeniu robotníckej procesie v Sankt Peterburgu. **Napište, pod akým názvom vošla táto udalosť do dejín.**

- D) **Napište, k akej politickej zmene, ktorá bola z dlhodobého hľadiska reakciou na revolučné udalosti a národné hnutia, došlo v habsburskej monarchii v roku 1867.**

14. Z vystúpenia Ľudovíta Štúra na Uhorskom sneme (21. 12. 1847)

„(...) Naostatok aj svätá vec človečenstva nás k tomu vyzýva, aby sme zásadu oslobodenia ľudu raz už vyslovili. V západných štátoch nie sú tieto vzťahy feudálne viac v obyčaji, ani sa ony s terajším duchom storočia nezrovnávajú. Podľa môjho názoru stojíme na hraničnej čiare dvoch vekov, a síce

jedného zapadajúceho, v ktorom sa práva len jednotlivým osobám a kastám dávali, druhého svitajúceho, v ktorom sa ony každému zaslúženému, v opravdivom zmysle vzatému človekovi povolia a nesúdia. Buďme teda na tom, aby sme za tým neostali, čo už inde svitá a čo je požadovaním nášho stoletia. (...)“

Ľudovít Štúr sa na sneme vyjadroval o potrebe zmien v spoločnosti podľa vzoru západných štátov.

Z ponuky možností zakrúžkujte požiadavku, ktorú na sneme podľa prameňa presadzoval.

- a) odstrániť národnostný útlak v rakúskej monarchii
- b) zrušiť poddanstvo
- c) posilniť ekonomickú prosperitu štátu
- d) začať revolúciu a boj proti šľachte

15.

mapa č. 1

mapa č. 2

A) Prezrite si a porovnajte mapu č. 1 a mapu č. 2. Napíšte, aká udalosť je na nich zobrazená.

B) V druhej polovici 19. storočia sa Prusko stalo rozhodujúcou mocnosťou v nemecky hovoriacom priestore. Kľúčovú úlohu v pruskej politike zohral štátnik, ktorý presadzoval *Realpolitik* a využíval kombináciu diplomacie a vojenského nátlaku. Napíšte meno a priezvisko tejto osobnosti.

16. Živena vznikla ako prvý ženský spolok na Slovensku 4. augusta 1869 v Turčianskom Svätom Martine. Pri jej zrode stáli národovci Ambro Pietor, Viliam Pauliny-Tóth, Martin Čulen a Mikuláš Štefan Ferienčík, ktorí cez noviny vyzvali ženy a zorganizovali ustanovujúce zhromaždenie spolku. Cieľom spolku malo byť vzdelávanie slovenských žien v oblasti financií, varenia, výchovy detí a kultúry.

Prečítajte si text prameňa a na základe informácií v ňom zakrúžkujte z ponúknutých možností uvedených za otázkami označenými písmenami A) – C) jednu správnu odpoveď.

„Hlavný účel Živeny je pestovanie dobrej, našim pomerom primeranej výchovy dcér našich, prostriedkom založiť sa majúceho vychovávacieho ústavu, v ktorom mali by dcéry naše v duchu svojskom, v reči materinskej prijímať známosti do života potrebné. O velikej dôležitosti takého ústavu pre nás hovoriť netreba. Vieme i tak, že bol by on základom nášho najvlastnejšieho mravného a duševného žitia, a s tým spolu i nášho národného bytia, pokiaľ tým odchovali by sa pre budúcnosť ženy opravdu vzdelané, lebo vo svojskom, prirodzenom im duchu odchované, zošľachtené, ktoré podľa toho riadili by dom svoj, a spoločenské kruhy a deti svoje hneď od počiatku viedli by čo vzdelané, umné matky k poznaniu svätej, nespotvorenej pravdy a k zoškliveniu si živých, chlebarských zásad terajšieho prúdu sveta – akonáhle z povrchnej, klamlivej podstaty, na akej teraz spočíva výchova slovenských žien, prestúpili by sme na pravú, prirodzenú, na pevnú svojskú postać.“

„My trpíme na nedostatok našich kníh; potrebu čítania však cítime tak ako aj tí, čo majú toho nadostač. Z toho nasleduje, že potrebu tú kryjeme knihami cudzími, čo pod mierou a pri dobrom výbere nebolo by na odsúdenie; – ale my v mnohých prípadoch robíme to bez výberu a vo veľkej škodnej nám miere. U nás v tomto ohľade vývodí spisba nemecká, ktorá bohato vyvinutá vstave je každému dľa chuti a náklonnosti poskytnúť zábavu, pôžitok a poučenie, pre čo má veľké zástupy prívržencov i mimo Nemecka a upevňuje tam svojho ducha i svoju reč.“

A) Čo bolo hlavným cieľom Živeny?

- a) založiť hospodársky ústav pre ženy
- b) založiť vychovávacie ústav pre ženy
- c) podporovať ženské politické práva

B) Akú úlohu má mať vzdelaná žena v budúcnosti?

- a) má sa stať verejnou funkcionárkou a presadzovať politické práva žien v spoločnosti
- b) má sa sústrediť predovšetkým na písanie literárnych diel v domácom jazyku
- c) má viesť domácnosť a spoločnosť a vychovávať deti k pravde a hodnotám

C) Aký problém s čítaním a knihami autor opisuje?

- a) problém je nedostatok domácich kníh, preto sa často čítajú cudzie knihy
- b) problém je, že ľudia nemajú potrebu čítať
- c) problém je nedostatok zahraničnej literatúry

D) Nájdite a vypíšte z textu prameňa vetu (alebo jej časť), ktorá priamo pomenúva, v akej reči a v akom duchu sa majú vzdelávať slovenské dcéry v plánovanom ústave.

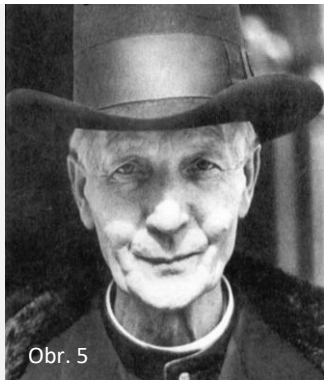
17. Jednotlivé udalosti prvej svetovej vojny sú chronologicky zoradené od najstaršej po najmladšiu, okrem dvoch. **Zakrúžkujte udalosti, ktoré sa vymykajú z chronologickej postupnosti, a doplňte rok, kedy k nim došlo.**

1. bitka o Verdun
2. vstup USA do prvej svetovej vojny
3. vyhlásenie Marshallovho plánu
4. nástup vlády bolševikov v Rusku
5. brest-litovský mier
6. konferencia v Locarne
7. kapitulácia Nemecka v Compiègne

18. Udalosť, odohrávajúca sa na území Slovenska, spájala troch nižšie vyobrazených mužov.

Odpovedzte na otázky uvedené za písmenami A) – D).

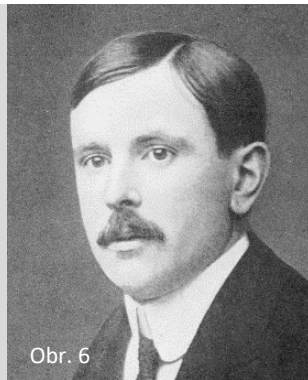
- A) O akú udalosť išlo?**
- B) V ktorom roku sa udalosť odohrala?**
- C) Masívnu kampaň proti čomu rozpútala udalosť?**
- D) Bol niektorý z mužov priamym svedkom udalosti?**

Obr. 5

Andrej Hlinka

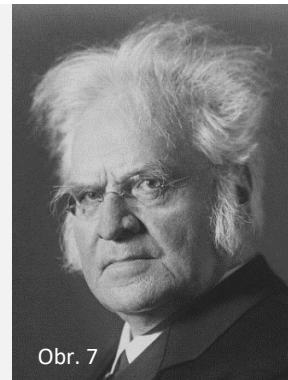
slovenský rímskokatolícky kňaz,
politik

Obr. 6

R. W. Seton Watson

nórsky dramatik a nositeľ
Nobelovej ceny za literatúru

Obr. 7

Bjørnstjerne Bjørnson

škótsky novinár

19. Prezrite si karikatúru ilustrujúcu pomer patronátnej veľmoci – ZSSR a ovládanej krajiny – ČSSR a odpovedzte na otázky uvedené za písmenami A) a B).

Obr. 8

- A) V ktorom roku vystriedal na poste prvého tajomníka ÚV KSČ Alexandra Dubčeka Gustáv Husák?**
- B) Kto je spolu s Gustávom Husákom vyobrazený na karikatúre?**

20. Na každé z dvoch voľných miest v kauzálnych reťazcoch A) – E) doplňte práve jeden výrok z ponuky nižšie tak, aby celý reťazec logicky zachovával vzťah príčina → následok → následok → následok → následok. (Stačí uviesť zástupné písmená. Päť výrokov je navyše.)

- A)** ↓ Narušenie svetového hospodárskeho systému a kolaps finančných trhov v Spojených štátoch.
↓ Hlboká hospodárska kríza v Nemecku sprevádzaná masovou nezamestnanosťou, bankrotmi podnikov a zhoršením sociálnych podmienok obyvateľstva.
↓ _____ .
↓ _____ .
↓ Odstránenie politickej opozície a koncentrácia moci v rukách jedného politického hnutia.
- B)** ↓ _____ .
↓ Západné veľmoci uprednostnili zachovanie mieru pred obranou Československa.
↓ _____ .
↓ Československo sa stalo vojensky a politicky neudržateľným a rozdelilo sa na dva štáty.
↓ Politika appeasementu voči nacistickému Nemecku sa ukázala ako neúčinná.
- C)** ↓ Postupné obmedzovanie práv a spoločenského postavenia Židov v nacistickom Nemecku a nárast protižidovského násillia.
↓ _____ .
↓ Rozhodnutie nacistického vedenia o systematickom vyhladzovaní európskych Židov na celoštátnej úrovni.
↓ _____ .
↓ Odhalenie rozsahu nacistických zločinov po oslobodzovaní táborov a povojnové potrestanie hlavných predstaviteľov režimu.
- D)** ↓ Dlhodobý nenásilný odpor indickej spoločnosti proti britskej koloniálnej správe a systematické spochybňovanie jej legitimacy.
↓ _____ .
↓ _____ .
↓ Masové presuny obyvateľstva a rozsiahle násillie sprevádzajúce rozdelenie územia.
↓ Rozšírenie procesu dekolonizácie v Ázii a Afrike s indickým subkontinentom ako významným precedensom.

- E) ↓ _____ .
- ↓ Formulovanie predstavy o hlbokom politickom a ideologickom rozdelení Európy na dva protikladné bloky.
- ↓ Otvorená konfrontácia veľmocí v otázke správy Berlína a zásobovania jeho západných sektorov v podobe blokády.
- ↓ _____ .
- ↓ Fyzické upevnenie rozdelenia Berlína a pretrvávanie rozdelenia Európy počas nasledujúcich desaťročí do pádu komunizmu.

Ponuka výrokov

- a) Stabilizácia hospodárstva a zlepšenie životnej úrovne obyvateľstva v Nemecku.
- b) Zavedenie rozsiahlych programov presídľovania židovského obyvateľstva mimo Európy.
- c) Radikalizácia nemeckej spoločnosti a rast podpory politických hnutí odmietajúcich demokratický systém.
- d) Masové deportácie Židov z okupovaných území do vyhladzovacích táborov a ich systematické zabíjanie.
- e) Vznik samostatných štátov na indickom subkontinente na základe náboženského rozdelenia obyvateľstva.
- f) Československo stratilo pohraničné opevnenia a hospodársky dôležité územia.
- g) Povojnové rozdelenie Európy a Nemecka medzi víťazné mocnosti s odlišnými politickými a ideologickými systémami.
- h) Potlačenie požiadaviek na samostatnosť Indie a posilnenie britskej koloniálnej správy.
- i) Zvýšenie vojenskej obranyschopnosti Československa a posilnenie pohraničných opevnení.
- j) Zjednotenie Nemecka a odstránenie okupačných zón ako výsledok dohody veľmocí.
- k) Organizované násilné útoky proti židovskému obyvateľstvu a jeho majetku na území Nemecka.
- l) Inštitucionalizácia vojenskej spolupráce západných štátov ako reakcia na rastúce napätie v Európe.
- m) Obmedzená schopnosť britskej moci udržať koloniálnu kontrolu nad Indiou v dôsledku hospodárskeho a politického vyčerpania.
- n) Hitler požadoval odstúpenie Sudet Československom a hrozil vojenským konfliktom.
- o) Prevzatie výkonnej moci nacistickou stranou vedenou Hitlerom v rámci formálneho demokratického procesu.

* Zoznam zdrojov obrázkov a prameňov je uvedený na konci Riešiteľského hárku.

Autorky: PhDr. Anna Bocková, PhD., Mgr. Ivana Dendys, PhD., Mgr. Miriam Viršínská, PhD.

Recenzentka: doc. Mgr. Daniela Hrnčiarová, PhD.

Redakčné úpravy: Mgr. Ivana Dendys, PhD.

© Slovenská komisia Dejepisnej olympiády

Vydal: NIVAM – Národný inštitút vzdelávania a mládeže, Bratislava 2026